

UKRAJINSKÁ BANDEROVSKÁ APOKALYPSA

- CZ24 News | 20. března 2022

Banderovská apokalypsa

Činnost a organizace ukrajinských nacionalistů (UN) mezi 1. a 2. světovou válkou.

Po ukončení válečných operací první světové války a potlačení protisovětských (bělogvardějských) sil na území sovětského Ruska a Ukrajiny, došlo k emigraci velkého počtu odpůrců sovětského zřízení. Tito našli nové domovy v různých zemích Evropy i severní Ameriky. Mnozí těžko prožívali tuto těžkou situaci a hledali způsoby, jak se s ostatními krajany integrovat a neztratit perspektivu a důvěru, že se jednou budou moci vrátit do původní vlasti. Snažili se navazovat kontakty s ostatními krajany, kteří byli usídleni v dalších zemích.

Na těchto principech byla v roce 1927 svolána do Vídně první konference zástupců všech Ukrajinců-emigrantů, kteří se usnesli vytvořit jednotnou organizaci reprezentující a hájící jejich zájmy. Za tím účelem byla vytvořena Organizace ukrajinských nacionalistů (dále jen OUN), která si vytkla za cíl bojovat všemi prostředky za obnovu svobodné a nezávislé Ukrajiny. Do jejího čela byl postaven bývalý plukovník carské armády Evžen Konovalec. Jemu se v krátké době podařilo shromáždit početný štáb zkušených spolupracovníků z různých oborů, jako vojáky, zpravodajce, diplomaty, učitele, kněze a další intelektuály z řad technické i humanitní inteligence. Vedení OUN pak zahájilo rozsáhlou propagandistickou kampaň, především na sovětské Ukrajině, ve východních oblastech Polska, na Podkarpatské Rusi i v Bukovině. Pomocí tzv. „nelegálů“ se pokoušeli dostat na sovětskou Ukrajinu, kde navazovali kontakty s odpůrci sovětského zřízení, které připravovali na jejich budoucí zpravodajskou a diverzní činnost. Představitelům OUN bylo v té době zřejmé, že nemohou docílit

vlastními silami a prostředky svržení sovětského zřízení na Ukrajině. Že bude nutné hledat další spojence pro společný boj proti svému úhlavnímu nepříteli – SSSR.

Především po nástupu Hitlera k moci v roce 1933 se vedení OUN naskytl velký prostor pro realizaci svých plánů. Konovalec a další vedoucí funkcionáři OUN navazovali osobní kontakty s představiteli německých zpravodajských služeb, především Abwehru, odkud jim byla poskytována potřebná materiální, technická i finanční pomoc. Od konce 20. let docházelo na území východního Polska k rozsáhlým záškodnickým a teroristickým akcím OUN. V tomto prostoru se podařilo zorganizovat a vycvičit větší počet těchto záškodnických skupin. Tyto pracovaly konspirativně. Přepadávaly pošty, banky, narušovaly komunikace, podpalovaly usedlosti občanů polské národnosti a organizovaly atentáty na čelní polské představitele. Do vedoucích funkcí OUN se v těchto oblastech dostávali tehdy naprosto neznámí Ukrajinci, Roman Šuchevič, Stefan Bandera, Piotr Fedoryv, Vasil Myzernyj a někteří další, kteří se během několika let stali neomezenými vládci jednotek UPa a měli na svědomí desítky tisíc zmařených životů. Na tuto teroristickou a záškodnickou činnost OUN prováděly polské bezpečnostní síly odvetná opatření, kterými postihovaly nejen provinilce, ale i širokou ukrajinskou komunitu, která na těchto akcích neměla žádnou účast.

Řada dalších teroristů se z obavy před zatčením uchýlila do ČSR, Německa, Litvy, Rumunska a dalších evropských států. Především pak v Německu se stali vhodným objektem Abwehru a dalších německých zpravodajských služeb, které je připravovaly pro další záměry fašistického Německa.

Zde bych chtěl poukázat, jak představitelé předválečného Polska ignorovali základní lidská a občanská práva ukrajinského obyvatelstva... Polské úřady se dokonce snažily vymýtit samotný pojem Ukrajina, či Ukrajinec, když obyvatele východních oblastí Polska oficiálně označovaly za „Ruteny“. Celé toto východní teritorium převážně obydlené Ukrajinci bylo nazýváno „Východní Malopolsko“. Výmluvně o tom svědčí následující výrok polského ministra vnitra Stanislava Grabskiho: „Žádný ukrajinský národ neexistuje, ukrajinský národ je výmysl komunistů, propagandistická fabulace.“ Tehdejší vládní polské noviny „*Slowo polskie*“ doslova uvedly: „ Ukrajincům chybí jakýkoliv smysl pro organizaci a státní instinkt. Chybí jim právní a vlastně jakákoliv duchovní kultura, nezbytná k tomu, aby mohli spravovat vlastní zemi a mít svůj vlastní stát.“

Podnětem k násilné polonizaci ukrajinských oblastí se stal zákon z 31.7.1924, jenž deklaroval jako výlučný státní jazyk na území Polska polštinu. Tímto aktem byla zahájena likvidace menšinového školství. V květnu 1926 provedl generál Pilsudski státní převrat, kterým byl zaveden tzv. „sanační režim“. Ten byl v první fázi tvrdé „polonizace“ vystřídán pružnější taktikou poskytování určitých ústupků v národnostních otázkách. Avšak po několika letech se vše vrací do starých kolejí. Znovu je tvrdě postihováno ukrajinské školství. Polské vládnoucí kruhy se nažily provádět postupnou asimilaci Ukrajinců s Poláky. Události po 1.9.1939 však nabraly jiný kurz, který měl tragický dopad na oba tyto slovanské národy dosud žijící v jednom státě.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

Banderská apokalypsa II

Připojení Podkarpatské Rusi k ČSR, působení a činnost ukrajinských nacionalistů na území východního Slovenska a Podkarpatské Rusi.

Připojení tohoto území k nově vzniklé ČSR mělo svoje specifika. Při vzniku ČSR 1918 neuvažovali její hlavní protagonisté Masaryk, Beneš a Štefani, že by tato oblast mohla být její součástí. Dle jejich záměrů měla být vytvořena republika Čechů a Slováků v historických hranicích těchto národů.

V průběhu r. 1918 se začali zajímat představitelé zakarpatských Rusínů žijících v USA a Kanadě o osud svých bývalých krajanů. Při jejich jednání s tehdejší prezidentem USA Wilsonem docílili, aby při versailských jednáních o uspořádání poválečných poměrů v Evropě, bylo stanoveno, že toto území bude součástí ČSR. Toto rozhodnutí bylo stvrzeno mírovou smlouvou ze září 1919, jejíž zásady pak byly včleněny do čsl.- ústavy z 29.2.1920. Správu této země určoval už přijatý status z 18.11.1919, který jí dal oficiální název – Podkarpatská Rus a zemský znak.

Podkarpatské Rusi byla tehdy přislíbena autonomie. Někteří podkarpatští politikové v čele s vůdcem amerických Rusínů a pozdějším guvernérem Podkarpatské Rusi Žatkovičem, to mysleli s federativním uspořádáním ČSR vážně. Toto jejich očekávání se však nenaplnilo. Čsl. vláda to jak na vnitřní, tak i mezinárodní bázi odůvodňovala, že na tehdejší Podkarpatské Rusi nejsou k tomu kroku vhodné podmínky (neexistence politických stran, katastrofální negramotnost většiny obyvatel, pouze 20 % bylo gramotných). Proto také řešení zásadních politických otázek spočívalo na jednotlivcích nebo menších skupinách obyvatel této země.

Území Podkarpatské Rusi bylo jednou z nejzaostalejších a ekonomicky nejslabších oblastí bývalého Rakouska-Uherska. ČSR tu musela plnit především civilizační úlohu. Poměrně viditelnější úspěchy

byly postupně dosahovány v oblasti školství, vzdělávání a kultury. Ekonomický rozvoj však nadále zaostával. Více než ¾ obyvatelstva stále nacházelo bídou obživu pouze v primitivním zemědělství a lesnictví. Závazek autonomie začala čsl. vláda realizovat až v roce 1937, kdy Národnímu shromáždění předložila dne 4.6.1937 návrh prozatímní ústavy Podkarpatské Rusi. To však již bylo příliš pozdě. Graduující sled vnitro a mezinárodně politických událostí z let 1938 a 1939 tvrdě postihl i život obyvatel Podkarpatské Rusi. Tamní politikové využili tehdejšího chaosu, který nastal po mnichovském diktátu, kdy v říjnu 1938 prosadili autonomii Podkarpatské Rusi, oficiálně přejmenovanou na Karpatskou Ukrajinu. Při tom však její představitelé pomýšleli na opuštění svazku s ČSR a vytvoření vlastního ukrajinského státu. Snaha o opětovné ovládnutí této oblasti projevovalo horthyovské Maďarsko, podporované Polskem a v březnu 1939 i Německem. Před tím po tzv. vídeňské arbitráži v listopadu 1938 bylo odtrženo jižní, zemědělsky nejúrodnější území Podkarpatské Rusi i s dosavadním jeho hlavním městem Užhorodem a druhým největším městem Mukačevem ve prospěch Maďarska. Novým sídelním městem se stal Chust.

Zde se musíme vrátit k událostem z 30. let. Z Polska a sovětské Ukrajiny utíkalo mnoho Ukrajinců, kterým tam hrozilo zatčení pro činnost v OUN. Československo bylo pro ně bezpečným územím, kde navíc nacházeli pomoc a podporu od svých krajanů, kteří se zde usídlili již po roce 1918. Zde také mohli bez obavy pokračovat ve své agitační činnosti, při které získávali pro své ideje ukrajinského nacionalismu mnoho stoupenců. Mnozí z těchto novodobých uprchlíků toho využívali, aby z tohoto prostoru uskutečňovali teroristické a záškodnické akce proti osobám a objektům na území Polska. Polské bezpečnostní orgány i polská vláda byly znepokojeny stále stoupajícím terorem členů OUN. Na území obývaném Ukrajinci byla přijata mimořádná bezpečnostní opatření a velmi tvrdé postihy vůči dopadeným pachatelům.

Představitelé polské vlády se proto již v polovině třicátých let obracely na čsl. vládu s požadavkem, aby bezpečnostní a justiční orgány obou států úzce spolupracovaly v boji proti těmto záškodníkům. I naše bezpečnostní a především zpravodajské orgány získávaly stále více poznatků o aktivitě těchto osob. Byly zjišťovány údaje o působnosti agitátorů OUN na rusínskou a ukrajinskou mládež, především na středních školách, ale i na naše vojáky v základní službě atd. To vše se dělo přísně konspirativně. Pokud se dotyční agitátoři nedopouštěli jiné trestné činnosti, nebyli zpravidla za to postihováni. Ideje a cíle ukrajinského nacionalismu tak postupně získávaly početné stoupence mezi Rusíny a Ukrajinci, především u mladší populace. Překotné události z roku 1938 a 1939 měly tragický dopad i na tento nejvýhodnější cíp tehdejší ČSR.

Mezinárodně politická situace ovlivňovala i další vývoj ve vrcholových orgánech OUN. Konovalec se usídlil se svým štábem v Rotterdamu v Holandsku. Již delší dobu panovaly rozpory mezi představiteli jednotlivých zahraničních skupin OUN, které usilovaly o radikálnější postup v činnosti OUN v Polsku i v ČSR. Celá záležitost byla vyřízena rázným způsobem. V květnu 1938 byl Konovalec úkladně zavražděn. Mezi odborníky z kauzy OUN převládá názor, že jeho vražda měla úzkou souvislost s názorovými rozpory a politickými třenicemi mezi ukrajinskými emigranty, pro které se Konovalec stával brzdou. Na uvolněné křeslo rychle dosedl jeho přítel Andrej Melnik, který až do té doby působil jako vedoucí funkcionář OUN ve východním Polsku. Před odchodem do emigrace jmenoval Melnik svým zplnomocněncem na území Polska Stefana Banderu. O Melnikovi a Banderovi se podrobněji zmíním v dalších kapitolách.

Nyní se opět vracím k událostem na Podkarpatské Rusi. V září 1938 se z iniciativy některých rusínských představitelů utvořila tzv. „Ukrajinská národní obrana“, která měla být jakousi protiváhou jednotek čsl. armády zde dislokovaných. V té době zde působil ve funkci zemského vojenského velitele neblaze proslulý armádní generál Lev Sychrava.

Ukrajinská národní obrana byla později přetransformována na „Karpatskou Sič“. Její posádky byly dislokovány v těchto místech: Korolevo, Iršava, Toruň, Stavné a Perečín. Do jejího čela byl jmenován D. Klympuš, fakticky ji však po vojenské stránce vedl Roman Šuchevič, pozdější hlavní velitel UPA s krycím jménem Taras Čuprinka. Do těchto jednotek vstupovaly tisíce mladých, zpravidla nezaměstnaných Rusínů, kteří zde hledali svoje alespoň skromné existenční zajištění.

Na území tehdejší Podkarpatské Rusi platily až do roku 1920 některé feudální přežitky, tzv. kobliny a

rokoviny. Koblina byla určitá peněžní dávka, kterou museli rolníci a ostatní věřící odvádět řecko-katolickým kněžím. Rokovina znamenala robotní povinnost rolníků na farských pozemcích. Zemědělství bylo v té době velmi primitivní. Rolníci stále ještě nepřešli na střídavý způsob hospodaření. Nadále byl praktikován „úhorový způsob. Použití jakýchkoliv modernějších zemědělských strojů bylo neznámé. Z celkového počtu rusínského obyvatelstva se plných 82 % zabývalo zemědělstvím. Na tzv. „bědňaky“ připadala cca 1/3 ha půdy. Taková trpasličí hospodářství vznikla neustálým dělením půdy při dědických řízeních. Tento systém nezaručoval ani velmi skromnou obživu. Lidé tam žili v neuvěřitelné bídě a chudobě. Na druhé straně několik stovek statkářů a velkostatkářů bylo majetníky 262 000 ha nejúrodnější zemědělské půdy v jižních oblastech.

Vzhledem k neurovnané a nepřehledné situaci v zemi a snahám Maďarska a Rumunska o anexi části těchto území platil na Podkarpatské Rusi až do roku 1922 výjimečný stav. I tato oblast byla zasažena v letech 1919–1920 silnými sociálními třesy v souvislosti s vyhlášenou maďarskou a slovenskou republikou rad. O tomto revolučním kvasu na tehdejší Podkarpatské Rusi napsal poutavý román maďarský spisovatel Illes Béla „Karpatská rapsodie“.

Ukrajínští nacionalisté – sičovci stupňovali po vzoru Henleinovy SdP své požadavky na čsl. vládu v Praze, s cílem legalizovat jejich ozbrojení, aby jejich jednotky mohly dostat zbraně z armádních vojenských skladů. Sičovci stupňovali svoji agresivitu a připravovali vojenský převrat, kterým se chtěli dostat k moci. Dramatické události po 13.3.1939 jim však udělaly čáru přes rozpočet. Jednotky karpatské Siče zahájily ve dnech 13.3. a 14.3. 1939 útoky na vojenskou posádku v Chustu s cílem zmocnit se zbraní. Naši vojáci však tyto útoky úspěšně odrazili.

V noci ze 13. na 14.3.1939 zahájili maďarští honvédi vojenské operace v jižních oblastech Karpatské Ukrajiny. Premiér vlády Vološin podepsal rozkaz o neprodleném vyzbrojení jednotek karpatské Siče, aby tyto jednotky mohly bránit své území před maďarskou okupací. Za této dramatické situace vyhlásil Vološin dne 15.3.1939 v chustském rozhlasu nezávislost Karpatské Ukrajiny a současně požádal Berlín, aby tato samostatnost byla prohlášena „pod ochranou Říše“. Německo tento požadavek odmítlo s tím, aby maďarským jednotkám nebyl kladen odpor.

Jednotky karpatské Siče měly tehdy asi 10–12 tisíc nedostatečně vyzbrojených mužů.

Mnoho z nich prošlo výcvikem u čsl. armády a spolu s několika jednotkami čsl. armády kladly maďarským vojskům tvrdý odpor. Po necelém týdnu byl tento odpor maďarskou přesilou zlomen. Ještě asi další 3 týdny vedli sičovci partyzánskou válku v karpatských poloninách, kde agresorovi způsobili určité ztráty. Ztráty na životech sičovců však byly velké. Dle různých údajů zahynulo tehdy asi 4 až 6 tisíc těchto bojovníků.

Tyto dramatické události, spolu s okupací Čech a Moravy (vyhlášení tzv. Protektorátu Čechy a Morava), i vyhlášení samostatného slovenského státu, vyvolaly rozpaky ve vládních kruzích Anglie a Francie. Pouze SSSR vystoupil dne 18.3.1939 s ostrou diplomatickou nótou odsuzující počínání Německa i Maďarska, ale i to bylo pouze na diplomatické úrovni, bez poskytnutí konkrétní pomoci obětem této agrese. Po úplném vojenském ovládnutí Karpatské Ukrajiny nastolily maďarské vojenské a bezpečnostní jednotky tvrdé postihy proti zajatým sičovcům i civilnímu obyvatelstvu. Naším vojákům se podařilo probít a dostat se buď přes Polsko nebo Slovensko na území nově vzniklého protektorátu. I některým menším jednotkám sičovců, včetně jejich velitelů se podařilo uprchnout buď do Polska nebo Rumunska. Mezi nimi byl i hlavní velitel Siče Šuchevič, dále pověstný Burlák a řada dalších. Zajetí sičovci byli internováni v zajateckých táborech. Po řadě složitých jednání s Němci, byla většina zajatců převezena do Německa, kde byli zařazováni do různých speciálních německých jednotek, především Abwehru. A tak skončila „hra o velkou Ukrajinu“. Tato však měla v průběhu dalších let dramatické pokračování.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

Banderovská apokalypsa III

Vývoj dalších událostí v roce 1939, přípravy nacistického Německa k napadení Polska, další osudy karpatských sičovců.

Hitler uspokojen tímto snadným, byť i dílčím úspěchem při řešení „ukrajinské otázky“, vydal již 3.4.1939 tajný rozkaz wehrmachtu k přípravě útoku na Polsko. Znovu se počítalo s maximálním využitím této kauzy. **V dubnu 1939 se konala v Berlíně utajovaná schůzka vůdců ukrajinské emigrace s vedoucími činiteli Německa. Jejich hlavním cílem bylo soustředění členů OUN působících v zahraničí a bývalých vojáků karpatské Siče (dosud internovaných v Maďarsku) pro využití ve službách fašistického Německa.**

Neprodleně byla zřizována utajovaná střediska speciální přípravy v táborech u Vídně, Brna, v Braunschweigu, Hannoveru a v dalších místech. V těchto táborech pak byli instruktory říšské branné moci, SS a Abwehru připravováni k plnění úkolů pro budoucí špionážní, partyzánskou a záškodnickou činnost, v souladu s taktickými a strategickými záměry nacistického Německa. Výcvik byl velmi tvrdý a náročný, srovnatelný jen s výcvikem u jednotek SS. Mezi nimi byli i ti, kteří v pozdějších letech zastávali velitelské funkce u jednotek UPA, působících na území SSSR, Polska i ČSR.

Vzhledem k důsledné konspiraci těchto výcvikových středisek, není znám přesný počet frekventantů. Ještě před uváděnou schůzkou v Berlíně navazovali pracovníci Canarisova Abwehru osobní kontakty s vedoucími pracovníky OUN. Klíčové jednání bylo zpočátku vedeno s Konovalcem a po jeho zavraždění s jeho nástupcem Mělníkem. Současně byli přesvědčováni, že i oni se musí zapojit do společných akcí s německou armádou, které si vyžádá vojenské tažení proti Polsku a SSSR. O tom názorně svědčí studie německého ministerstva zahraničních věcí z 2.4.1939, ve které se mimo jiné uvádí: „Ideální by bylo pro nás (Německo), kdyby konflikt s Polskem nebyl přímo vyvolán Německem. Nyní tady v Berlíně studujeme otázku využití Ukrajinců pro tento záměr. Po přípravné fázi bychom mohli dát signál polským Ukrajincům k povstání. Ze Slovenska a Karpatské Ukrajiny bychom posílali velké množství zbraní a munice, též bychom do boje mohli zapojit dobře vycvičené vojáky karpatské Siče. ... Následný konflikt v ukrajinských oblastech Polska by dal Německu záminku k vojenskému zásahu značného rozsahu. Celý tento plán má jen jedno slabé místo ... je jím možná reakce Sovětského svazu.“

Hitler přirozeně chápal, že SSSR má vlastní zájmy na západní Ukrajině a v žádném případě by nepřipustil, aby toto výhodné strategické nástupiště bylo obsazeno německými vojsky, což by okamžitě poskytlo Německu prostředek nátlaku na SSSR. Fašistické vedení proto pojímalo připravovanou válku s Polskem jen jako předeihu k agresi proti Francii a Velké Británii.

Tato nacistická „velká hra“ úzce souvisela s později uzavřenou smlouvou o neútočení mezi Německem a SSSR, uzavřenou dne 23.8.1939 na dobu 10ti let. Kromě tohoto dokumentu byla podepsána i tajná deklarace dotýkající se mj. i ukrajinského území. Za pouhých devět dnů od podepsání této smlouvy Německo dne 1.9.1939 zákeřně přepadlo Polsko. Tím dnem vypukla druhá světová válka, která skončila až po kapitulaci Japonska dne 2.9.1945.

Do tohoto konfliktu byli vtaženi i členové OUN, kteří prodělali několikaměsíční výcvik ve speciálních německých výcvikových střediscích. Koncem třetí srpnové dekády 1939 byla většina z nich utajeně přepravena do severních oblastí Slovenska. Odtud se pak zapojili jak do přímých bojových akcí proti polským jednotkám, tak prováděli rozkladnou, záškodnickou a teroristickou činnost v polském zápolí. Průběh této „bleskové války“ je dobře znám, a proto se o něm blíže nezmiňuji. V prvních dnech války

se Canarisův Abwehr zabýval plány na vyvolání povstání Ukrajinců v polské Haliči, za účinné podpory jednotek OUN. Spádem rychlých válečných událostí k tomu však už nedošlo. **Někteří fašističtí činitelé, jmenovitě Keitel, Jodl, Canaris, po rozhovoru s Ribbentropem ještě 11.9.1939 uvažovali o možnosti vytvoření Západoukrajinského státu jako jedné z variant rozdělení Polska. Neprodleně poté se Canaris sešel ve Vídni s Mělníkem, kterému sdělil obsah tohoto jednání o vizi nezávislé (Haličské) Ukrajiny. Melnik to považoval za natolik hotovou věc, že dal pokyn k sestavení budoucí západoukrajinské vlády.**

Jak známo, k tomu již nedošlo, neb tentokrát převzal iniciativu Stalin, který dal 17.9.1939 rozkaz svým vojskům k záboru tohoto území před jeho obsazením nacisty, respektive varianty vytvoření samostatné Západní Ukrajiny. Po porážce Polska byla většina bývalého polského území včleněna do tzv. Generálního Gouvernamentu a část nasazených jednotek OUN se vrátila nazpět do Německa. Zde z nich byly zformovány samostatné jednotky, zbytek zůstal na obsazeném polském území, kde byl zařazován do různých okupačních institucí (starostů obcí, policejních útvarů atd).

AUTOR: Jaroslav Honzák

ZDROJ: České národní listy